

I. N. I.
QVÆSTIO PHILOSOPHICA :

AN

TESTAMENTA SINT JURIS NATURALIS?

QVAM,

Permissu Ampliss. Facult. Phil.

PRÆSIDE

HENRICO HASSEL

ELOQV. PROFESSORE

In Academiæ Aboënsis auditorio maximo

horis diei XVII April. solitis ANNO

MDCCL.

bonorum Examini

PRO GRADII

Venitlandam sifit

MAGNUS CONST. PONTIN.

OSTRO GOTHS.

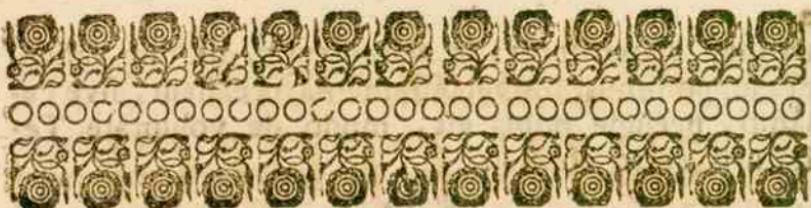
ABOÆ, Exc, JOH. KÆMPE, Reg. Acad. Typ.

MONSEIGNEUR
JEAN GEORGE
LILIENBERG,
Gouverneur des Provinces d' Abo, Björneborg &c.
MONSEIGNEUR

Si l' accueil gracieux, dont Vous recevez tous ceux, qui
ont l' honneur à aprocher Votre Illustre Personne,
ne m' eut encouragé, je n' aurois certes ose, Monseigneur,
présenter à des yeux aussi pénétrans que les Vôtres ces
foibles marques de mes très humbles homages & de mon
sincere attachement. Sur de cette généreuse bienveillance,
qui Vous est si naturelle, je Vous offre, Monseigneur, non
ce que mon intention voudroit, mais ce qui est en mon
pouvoir. Recevez, s' il Vous plait, favorablement cette
fameuse Question traitée dans des bornes éroites, & so-
iez, je Vous prie, persuadé, que je compterai toujours
comme le plus grand bonheur qui puisse m' arriver, celui
de me dire avec tout le respect & la vénération possibles

MONSEIGNEUR

Le plus bumble & le plus
obéissant de Vos serviteurs
MAGNE CONSTANCE PONTIN.

S. I.

Testamentum dicitur quasi testatio mentis, atque in generalissimo significatu denotat omnem declarationem voluntatis de iis, quae quis post obitum suum observari cupit. Nobis, vero vocem hanc in specialiori sensu adhibentibus, haec placet definitio: Testamentum est proximum revocabile, quo quis jus confert in aliquem bonam sua, vel omnia, vel partem eorum post mortem ipsius accipiendo. Res eodem recidit si brevius dicatur: Testamentum est donatio revocabilis, cum conditione rem donatam ad finem vitae retinendi. Omnia hic sunt plana. Quid jus, quid translatio juris, quid promittere, quid donare sit, nemini in Doctrina Morali vel tantillum versato obscurum esse potest. Notio promissi gratuiti sive donationis vila fuit necessaria; quod enim & quantum alio titulo debetur, de eo testari foret supervacaneum. Notanter dicimus, jus in rem transferri, non rem ipsam; prout donationem promisso adhuc terminatam, a traditione rei promissae distinctam volumus. Quae in omni promisso ac do-

A

natio-

²natione reqviruntur, in testamētis, ut sint valida, præsupponimus. Sive testamenta ore fiant, sive calamo, perinde nobis est, modo de voluntate Testatoris certo constet.

§. II.

DE testamētis tam juris Naturalis, quam Civilis Doctores pluribus egerunt. Nostra vero qualiscunq; opera versabitur intra limites unus hujus qvæstionis: *An testamenta sint Juris Naturalis?* Qværitur hic, non, an Ius Naturæ obliget ad faciendum testamēta, qvod nemo dixerit; sed qvando facta sunt, an ut serventur natura sit iunctum? Utraq; sententia suos habet propugnatores, & qvidem Viros eruditione ac meritis in Rempublicam literariam conspicuos. Sententiam negativam tuentur Puffendorffius, Christianus Thomasius, Cocceji &c. Affirmativam vindicant Grotius, Buddeus, Boehmerus aliiq; qvibos etiam nos accedimus. Qvod in hoc Virorum Maximum Illustriumq; dissensu nostrum judiciolum interponere iustinermus, id L. B. ne temeritati tribuas & arrogantiæ, sed consuetudini in Republica Literaria receptæ, qva suam cuilibet sententiam de rebus controversis modeste proferre conceditur.

§. III.

Quemadmodum donationes omnes, observatis obseruandis, a Jure Naturali firmamentum accipiunt, qvod extra controversiam est; ita neq; donationi testamentariæ aliq; per se inest, qvod ejus valorem in-

infringat. Et i:o qvod retentionem rei donatae ad finem vitæ attinet, hæc nihil continet, qvod a-
ctum hunc irritum reddat. Potest enim omnino inter conventionem vel promissum eorumque ex-
secutionem constitui tempus, vel certum & fixum,
vel incertum ac indefinitum, qvod innumeris ex-
emplis experientia docet. Proinde æqve validum
est, si dicatur rem promissam post mensem vel an-
num, an post mortem promittentis traditum iri.
Et qui potest rem suam statim in alterum trans-
ferre, potest etiam jus eidem largiri rem istam post
mortem suam accipiendi. Tempus enim traditio-
nis est accidentarium, qvod essentiam conventionis
aut promissi non mutat. Sic fieri potest venditio
cum hac conditione, qvod res vendita retineatur
a venditore ad finem vitæ, qva de re nemo du-
bitat. Nec quidquam obstat quo minus idem va-
leat de donatione. Atqve licet res donata, ejus
qui donaverat non sit post mortem, est tamen
quando donatur, qvod hic sufficit; prout res ven-
dita non est venditoris post obitum illius, qvod
tamen venditioni prius factæ non detrahit. Addo,
transferri posse jura, qvorum effectus post secula
demum expectandus est, qvorsum pertinent con-
ventiones hæreditariæ inter Principes.

§. IV.

NEqve conditio revocabilitatis testamentum ab-
solute infirmat. Nam conditio hæc in pluri-
bus pactis locum habet, e. g. in contractibus em-

tionis venditionis, locationis conductionis, mutui,
societatis; ut alios jam prætereamus. Idem valet
in promissis. Nec ullum est dubium, quin talia
fieri possint promissa, quod fiant testante experien-
tia. Quamdiu autem revocatio facta non est, con-
vention vel promissum ita manent valida, ac si hæc
omnino abesse conditio. Pariter comparata sunt
testamenta. Potest testator dum in vita superstes
manet revocare testamentum, sed postquam mors
ipsius intervenit, quod prius revocabile fuit; idem
irrevocabile esse incipit.

V.

NEqve defectus consensus hoc negotium vitiat.
Non enim necessarium est, ut actus promissio-
nis & acceptationis puncto quodam temporis coinci-
dant. Nam quod quis voluit, non potuit non
velle quamdiu voluit, atque perpetim voluisse cen-
setur, nisi constet, quod mutavit sententiam; nec
voluntas promittentis, sed complementum volun-
tatis ab acceptante pender. Et si vel maxime ne-
sciat promissor, an acceptatio fiat, voluit faltem
sub hac conditione. Prinde tempus aliquod inter
promissum & acceptationem intercedere omnino
potest. Sistatur res in particulari: Caus tradit Ti-
tio syngrapham, qua promittit, Sempronio absen-
ti, quando redierit, de nummis apud Titium de-
positis solutum iri C aureos. Post aliquot annos
Sempronius reversus syngrapham accipit Cajo cum
absente. Quæritur an promissum exigendi jus ha-
beat?

beat? Qvod autem tale jus ipsi competit, tam est certum quam qvod certissimum. Ineptum foret jus hoc suspendere velle a reditu Caji, qvo voluntas ejus cum voluntate acceptantis uniri posset. Sic enim promissio absenti Sempronio facta irrita fuisset ac lusoria. Qvod si ponamus Cajum interim vita excessisse, hoc casu jus Sempronii ob dictas rationes æque lartum ac rectum manet, adeoqve promissum & acceptare & exigere potest. Nec ullæ obligationes, qvæ rebus inhærent morte abollentur, qvod hic axiomatis instar sumtum in sequentibus illustrabitur. Eadem testamentorum est ratio. Qvod voluit testator, qvod ad finem vitæ voluit, qvod proinde ab eo amplius mutari neqvit, id legatarius, scientiam facti adeptus, plene & absolute acceptare potest. Neqve hic opus est consensu aliquo præsumto, vel fictionibus juris, sed sufficit acceptatio, qvæ re ipsa fit quando est possibilis. Qvod si acceptare noluerit, res in eum recedit statum, ac si nullum factum fuisse testamentum.

S. VI

Postquam sententiam nostram confirmavimus, exigit ordinis ratio, ut qvæ a Viris doctissimis contra eam proferri solent, adducantur, & examinentur.

I:o Objicitur: *Vivus quidem rem suam in alios transferre potest, mortuus non potest, quum mors omnia solvit, adeoqve potestatem de rebus nostris satuendi tollat.*

Respon-

Respondemus: Nemo dixit mortuum condere testamentum; sed neque affirmamus vivos, eo ipso tempore quo testamentum faciunt, rem ipsam transferre, sed jus in rem, & quidem conditionatum, quod fieri posse jam demonstravimus. Nec obstat quod Legatarius ignoret, se conditionatum hoc jus habere, quum non infantibus tantum, sed etiam adultis jura ipsis ignota competere queant. Præterea mors solvit unionem inter animam & corpus, & potestatem de rebus nostris statuendi tollit, sed jura viventium & obligationes rebus inhærentes non tollit. Pone contrarium; omnes contractus, eorum qui contraxerant morte solverentur.

Illo Argumento modo refutato affine est dilemma illud, quod nodus Gordius a quibusdam vocabri solet: *aut vivus testator transfert jus, aut mortuus;* *Si vivus, cur testamentum est revocabile? si mortuus,* *quomodo voluntas cessans transferre aliquid potest?* Non opus est gladio Alexandri ad solvendum hunc nudum, sed resp: Vivus utique transtert jus; nec revocabilitas juris per se actum hunc irritum reddit, secundum §. IV. Quid? quod qui contraria foveant opinionem, hoc nobis concedant. Ut alios præteream Illustris Vir Henricus de Cocceji Dissertatione Prooemiali XII. §. CCXCIV. largitur, quod etiam naturali ratione valeat dispositio, qua quis alienat omnia sua bona in tempus mortis NB. cum Lege revocandi.

Obj. III:tia Contradictorium videtur, hominem aliquid velle in illud tempus, quo velle non possit, & dominium

verum

verum cum demum in aliud translatum cupere, quando ipse non amplius earum est dominus. Relp: Qvod quis voluit de re sua dum vixit, id posthac ita valet, ac si etiamnum viveret, adeoqve voluntas ejus qvo ad effectum post mortem superstes manet, qvod nisi concedatur, valor omnium contractuum ac donationum contrahentium vita terminaretur. Atqve notorium est, tam donationum qvam contractuum instrumentis recepta qvadam formula inter solere, qvod translatio fiat non solum in illum, cum qvo in præsenti negotium est, sed liberos qvoqve illius atqve hæredes. Sic non opus est hic ad immortalitatem animæ recurrere; nam mentes corporibus exsolutæ, ut rebus amplius non indigent, ita nec ullum in eas jus habent. Nec magis abludum censeri debet, actuale rei dominium post mortem testatoris alicui accedere, qvam qvod emitor post venditoris demum obitum, ubi ita conventum fuit, rei emtæ dominium accipit.

Obj. IV. In omnibus translationibus juris ab uno in alterum necessarium est, ut consensus ejus, qui transfert, cum consensu alterius, in quem translatio fit, eodem tempore & simul existant, ac velut uniantur, ex qua unione translatio juris resultare intelligitur. Argumentum hoc præcipuum est & prope unicum, quo utitur Pufendorfius Libr. IV. cap. X. §. VI. Idem alii contrariæ sententiæ patroni potissimum urgent.

Relp: Non necessarium esse, ut actus promissio-
nis & acceptationis puncto temporis concurrant,
jam

jam probavimus; atque hoc vel manibus contreditari potest in omnibus promissis, quae fiunt ab alienis testamens secundum §. V. In testamentis autem consensus eodem tempore ac simul extiturus ut impossibilis est, ita quoque supervacaneus estimari debet. Nam mortuo testatore, nihil omnino impedit, quin testamentum acceptari queat. Dico nihil impedire; quum enim testator voluntatem amplius mutare nequit, ab hac parte negotium et que est firmum, ac si testator viveret, & absolute vellet; legatarii vero ius, quod antea conditionatum erat, morte testatoris factum est absolutum, ut nihil ad hujus exercitium desit praeter acceptationem, quae ab uno ejus arbitrio pendet.

Plures quidem adferri solent objectiones, sed quae minoris sunt ponderis, quare iis recensendis supersedemus.

§. VII.

Quemadmodum ex dictis, ut opinor satis superque constat, testamenta esse juris naturalis; ita hoc ulterius inde illustratur, quod apud omnes fere gentes eorum usus obtinuit, testante id Valerio Maximo Libr. V. cap. II. Atque ut singulare quid in Germanis notat Cornelius Tacitus, quod usum testamentorum non haberent. Impossibile autem est, ut quod in ipsa natura nullum haberet fundamentum a multis adeo populis recipetur; quod nullo exemplo monstrari potest. Atque notabile omnino est, quod Plutarchus, quum refer-

refert a Solone civibus permissam esse testamenti
factionem , addit: *m xpimata nnuare tib exo: tib èto-
inot. h. e. ut vertit Grotius: Effecit , ut res cuique
suæ propriae & in pleno dominio essent. Sic perivalum
uriqve fuit Plutarcho , plenum dominium in res
abiqve jure testandi consistere non posse. Qvum
autem ad præveniendum fraudes , qvæ testamen-
tis haud raro milceri solent , necessarium videre-
tur , ut certus illis modus ab imperio civili præ-
scriberetur , diversis in civitatibus harum formula-
rum maxima deprehenditur diversitas , qvod docu-
mento est , has , non testamenta ipsa esse Juris
positivi.*

§. VIII.

Quin testamenta suam habeant utilitatem dubio
omnino caret ; neqve concipi potest , qvomo-
do alioquin tot apud populos tamdiu usitata fuissent.
Atqve , ut externa jam exempla missa faciamus ,
vel donationes , ad rem literariam promovendam in
patria nostra dispositione testamentaria factæ , id
latis loqvuntur , qvarum effectus huc usqve fuit ,
atqve posthac erit & Ecclesiæ & Reipublicæ ma-
xime salutaris. Sed qvæ est rerum humana-
rum conditio , ut nihil tam sit salubre , qvod ab-
usu noxiū fieri non possit , inde neqve exempta
sunt testamenta. Proinde Legislatoriæ potestatis
est providere , ne ejusmodi abusus existant. Sic
Legibus nostris Patriis varia continentur , qvibus
facultas testandi limitatur. Neqve huic limitatio-
ni obstat , qvod testamenta sunt Juris Naturalis.

Nam iurium natura concessorum exercitium limitare ac saluti civitatis adtemperare potest imperium civile. Sic usus rerum Legibus sumptuariis circumscribitur, quod proprietati earum non derogat.

§. IX.

Non ab instituto alienum videtur nonnulla addere de Legationibus in usus pios. Tales sunt quae sunt vel ad religionem & veram pietatem promovendam, vel etiam ad sustentandos pauperes, qui in eo sunt stari, ut ipsi vita necessaria sibi parare nequeant. Hoc ut licetum est imo honestum, ac laudabile, ita, quin eiusmodi testamenta iure naturae sint valida, nullum est dubium. Quod vero attinet Legationes in Papismo, earum diversa omnino est ratio. Nam ut Pontifex Romanus non solum imperium in Christianos, sed etiam dominium in bona eorum, imo in rotum orbem sibi arrogat; ita quod modo violentio invadere non audet, id arte suum reddere studet. Proinde institores illius, quum nullam rei augendae occasionem prætermittunt, pluribus eorum doctrinis ad hunc finem spectantibus, morituris præcipue insidiantur; quibus horribiles purgatorii flammæ proponunt; unde si liberari velint, (omnes autem per amorem tui natura insitum non possunt non velle) tantum necesse est pollicebantur, quantum fallaci avaritiæ videtur fatis. Sic provenit larga testamentorum messis; unde quæ maximam partem exeterunt immanes illi redditus, quæ-

¶

qvibus aulæ Papalis , Episcoporum & reliqui cleri
fusinetur luxus, & innumera ignororum hominum
utriusque sexus claustris latentium, turba sagina-
tur. Et qvum fundi etiam donarentur, factum, ut
potior ipsius soli pars dominio clericali adcreverit.
Nec maximorum bellatorum aliquis tantum terrarū
occupavit, qvatum his artibus accepit Pontifex Ro-
manus. Qvod si vero jam dicta testamenta ad in-
fallabilem justi normam examinemus, seqventia
illis vitia inesse patebit : I. Ex errore sunt enata,
dogmatibus istis lucrativis tam revelationi, qvam
rationi adversantibus. Et purgatorium putidum es-
te signentum qvis dubitat ? Promissa vero errore
elicita invalida esse ignorat nemo. II. Ex modo
dictis constat, qvod testamenta ista sint coacta.
Qvæ namqve vis major esse potest, qvam tanto-
rum malorum & qvidem jam imminentium re-
præsentatio ? Qvod coactio promissa reddit irrita,
æqve est certum. III. Sunt noxia, & qvidem 3.
Ecclesiæ, qvia superstitutioni foyendæ interviunt, &
luxui eorum alendo, qui doctrina & exemplis tru-
gilitatem alios docere deberent. II. Nocent Rei-
publicæ. Nam alieno labore sustentantur tot desi-
des, qvod civitati perinde est nocivum, ac si in
familia dimidia tantum pars laboraret, qvum re-
liqui ab his parta otiose consumerent. Præterea
non bona solum in necessitates reipublicæ dispen-
sanda sic intervertuntur, sed solum ipsum alienis
dominis substernitur. Qvum autem Jus Naturæ
salutem generis humani pro fine habeat, qva de-

re dubitare non licet, sequitur testamenta Societatis Ecclesiasticæ quam Civili adeo noxia, non solum in Jure Naturæ nullum habere præsidium, sed etiam ab eodem rejici ac damnari. Proinde recte & ex officio fecerunt Protestantes, quum illa prout erant, invalida declararent ac nulla, fundosque a civitate alienatos eidem restituerent, ac veris vel Ecclesiæ vel Reipublicæ usibus desti-
narent. In terris, ubi adhuc retinetur Papismus, testamenta hæc eorumque effectus manet, & quidem cum publicæ rei damno. Licet autem istud malum hic omnino tolli nequeat, ipsa ejus origi-
ne Papismo nempe remanente; Principes tamen ac magistratus variis in locis, ne in immensum ser-
peret, providis functionibus prævenerunt; quod ipsa necessitas flagitavit, quum alioquin omne eo-
rum solum patrimonii Petrini futura fuisset ac-
cessio. Cæteros inter eminet animosa Venetorum
prudentia, qui licentiam testamentorum severa
constrinxerunt lege; quam ut refrigerent, Papa li-
cit superos & acheronta movente, adduci non
potuerunt.

§. X.

Jam restat de testamentis Principum quædam dicamus, & quantum roboris hæc a jure Naturali accipient. Qvod Princeps de rebus propriis dispositionem testamentariam facere possit, id extra omnem dubitationis aleam positum nobis vi-
detur; nec ulla dari potest ratio, cur hac in re ejus, quam civium deterior sit conditio. Verum
an

an populus & bona publica testamento alienari
 queant, id vero est quod queritur. Talia facta
 esse testamenta satis constat. Exempla exhibet
 Grotius de Jure B & P. Libr. I. cap. III. §. XII.
 Num. 6, quibus plura addunt Johann. Frider. Gro-
 novius & Illustr. Henricus Cocceji in notis ad h.
 I. Ad questionem propositam respondemus: Illa,
 quam habet Princeps potestas, aut est a populo
 delata, aut armis adquisita; medium non datur ne-
 que possibile est. Quando jus imperii a populo
 datur, ex destinatione ejus concipi non potest ma-
 jus, quam ad finem civitatis requiritur; quod hunc
 excederet modum, absque ulla ratione traderetur.
 Jus vero donandi ipsum populum, & quae populi
 sunt, nullum habet nexus cum hoc fine, sed ei-
 dem foret contrarium. Tales enim donationes non
 possunt non esse civitati noxiæ. Proinde neque
 imperio est comprehensum, adeoque nec Principi
 competit jus, quo vel populum totum, vel illius
 partem, vel bona universitatis testamentaria dispo-
 sitione donare queat. Atque hoc verum est, non
 solum in regnis electivis, sed etiam hereditariis.
 Neque enim plus juris habent Successores, quam
 a prima stirpe in eos est derivatum, vel immedi-
 ate a populo concessum. Quin etiam idem valet
 in Monarchiis, & quidem abolutis. Quamvis enim
 Princeps hic pleno gaudeat jure populum regendi, in
 hunc tamen eam non habet potestatem, quam domi-
 nus in terrum. Verum in populum bello subactum
 non solum imperium, sed etiam dominium compara-

ri potest. Nam quum hostem occidere sit iustum, quam eidem & libertatem & bona adimere liceat, nullum est dubium. Quae autem sic adquirit Princeps, haec non sibi privatim sed populo adquirit, bello civium sanguine vel talitem sumbris publicis gesto; quare neque ea ut res proprias testamento alienare potest. Ab alienatione distingvi omnino debet nominatio Successoris. Haec enim ad praeveniendum mala ex interregnis & incerto succedendi jure existere solita, adeoque in bonum publicum tendit. Neque sic vel populus, vel quae populi sunt, alienantur, sed potius, quantum fieri potest, in tuto collocantur; quum ista omnia, qui designatur Successor imperio potitus tueri debeat, quae si vel expressa non fuerit conditio, ex ipsa negotii natura intelligitur. Proinde nihil impedit, quo minus a populo in Principem conferri queat jus nominandi Successorem, & quidem per testamentum; quod ideo aequum est validum, ac si ab ipso populo electus fuisset. Ubi vero tale jus Principi delatum non est, neque de successione dispositionem testamentariam facere potest, nisi alicubi ejusmodi juris exercitium longo usu obtinuerit, populo non contradicente; quod perinde est, ac si expresso ejusdem consensu nitatur. Sed quando certus succedendi ordo a populo est definitus, hunc sine expresso populi consensu mutare Principi non licet; quod si testamento fecerit, irrigitum erit ac nullum.

TANTUM.